

УДК 352:35 4.1

Гудзь П.В.¹, Шиловець І.О.²

¹ д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-1814м НУ «Запорізька політехніка»

РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ПРОЦЕСАХ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

У сучасних умовах громадянське суспільство відіграє ключову роль у процесах державного управління. Його інститути – громадські організації, ініціативні групи, профспілки, медіа, експертні спільноти – виступають активними учасниками формування та реалізації державної політики. Їхня участь сприяє забезпеченню відкритості, підзвітності та демократичності державної влади. Залучення громадянського суспільства до управлінських процесів дозволяє не лише враховувати потреби та інтереси різних соціальних груп, але й зміцнювати довіру до державних інституцій. Через механізми громадського контролю, участі у прийнятті рішень та моніторингу діяльності влади, громадськість здатна впливати на якість управлінських рішень і сприяти прозорому функціонуванню органів влади. Таким чином, громадянське суспільство не є лише об'єктом державної політики, а виступає її активним співтворцем, що забезпечує баланс між владою та суспільними інтересами, формуючи підґрунтя для сталого демократичного розвитку [1].

У сучасній державно-управлінській науці громадянське суспільство розглядається як ключовий чинник демократичного розвитку та ефективного функціонування системи державного управління. Його роль полягає не лише у висловленні суспільних інтересів, а й у забезпеченні реального впливу громадян на процеси прийняття управлінських рішень. Якщо демократія є формою колективного ухвалення рішень, що ґрунтується на принципах політичної рівності та громадського контролю, то участь громадянського суспільства в цих процесах - це практичне втілення цих принципів у державному управлінні. На думку дослідника Д. Бітама, демократія виявляється насамперед у тому, що всі члени спільноти користуються рівними правами й беруть безпосередню участь у прийнятті рішень [2]. У контексті державного управління це означає, що громадянське суспільство має стати не пасивним спостерігачем, а активним учасником формування державної політики. Така участь сприяє посиленню прозорості, підзвітності та підвищенню легітимності управлінських рішень.

Аналізуючи роль громадянського суспільства у процесах державного управління, варто наголосити на його здатності зміцнювати колективну довіру у суспільстві, що, у свою чергу, сприяє посиленню демократичних засад в управлінській системі. Громадянське суспільство відіграє важливу функцію у формуванні простору для демократичної участі громадян та забезпечує канали комунікації між суспільством і державними органами. Проте участь не завжди означає вплив. Часто громадські організації залучаються до роботи консультативних чи дорадчих органів при органах влади, але це не гарантує реального впливу на прийняття рішень у сфері державного управління. Така участь може мати суто формальний характер, не забезпечуючи реального врахування думки громадськості [3]. Враховуючи вищевикладене, можна припустити, що реальна роль громадянського суспільства в державному управлінні проявляється тоді, коли участь громадян переходить у вплив, а не зводиться до формальної присутності.

Отже, громадянське суспільство відіграє важливу, але не єдину умову ефективного функціонування системи державного управління. Його участь є критично необхідною для забезпечення відкритості, підзвітності та орієнтації державної політики на потреби громадян [4]. Особливо важливою є роль громадянського суспільства на місцевому рівні, де взаємодія між владою та громадянами є найбільш потрібною.

У цьому контексті можна виокремити такі ключові функції громадянського суспільства в процесах державного управління:

- формування альтернативних підходів до змісту, методів і процесів державного управління, що сприяє плюралізму думок та демократичному обговоренню;
- підготовка політичних та громадських лідерів, які можуть ефективно працювати в органах державної влади та представляти інтереси громади;
- здійснення громадського контролю, зокрема виявлення та протидія зловживанням з боку посадових осіб;
- сприяння зростанню політичної активності населення, розширенню можливостей для участі громадян у прийнятті управлінських рішень.

Громадянське суспільство відіграє надзвичайно важливу роль у сучасних процесах державного управління, виступаючи не лише контролером, а й активним партнером держави у формуванні політики. Його інститути сприяють забезпеченню відкритості, прозорості та підзвітності влади, зміцнюючи демократичні засади та довіру громадян до державних інституцій. Проте реальна ефективність громадянської участі в управлінні залежить від того, наскільки вона перетворюється з формальної присутності на реальний вплив. Особливо значущою є активність громадянського суспільства на місцевому рівні, де можлива безпосередня взаємодія з владою. Таким чином, лише через активну, впливову та відповідальну участь

громадянського суспільства можливо забезпечити сталий демократичний розвиток та ефективне функціонування системи державного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шаульська Г. М. Громадськість як індикатор системи державного управління та громадянського суспільства. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2017. № 1 (8). С. 70-74.

2. Beetham D. Liberal democracy and the limits of democratization. Held D. (ed.). Prospects for Democracy: North, South, East, West [Text] / Held D. (ed.). Cambridge : Polity Press, 1993. P. 55.

3. Білокопитов Д. Вплив громадянського суспільства на процеси демократизації публічно-управлінських та економічних процесів. Ефективність державного управління. 2016. №1/2 (46/47). С. 115-123.

4. Михальський Ю. А. Концепт громадянського суспільства. Український вимір; за заг. ред. І. М. Дубровського; Всеукр. профспілка правників. К. : В. Ф. Коваленко [вид.], 2013. 123 с.